

[Justitsministeren]

melder pas, sætter sig hen og venter og siger: »ja men det overlader vi helt til andre«, sådan som det sker i andre spørgsmål, så har det jo ikke nogen som helst interesse at begynde at formulere noget – bare for at socialdemokratiet kunne få den fornøjelse at sidde og læse på det. Nej, lad os få at vide: vil socialdemokratiet drøfte det, eller vil man ikke?

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg har sagt indtil flere gange her fra talerstolen, at vi ikke mener, der på nuværende tidspunkt er noget grundlag for at ændre lovgivningen. Men jeg mener stadig væk, at justitsministeren vender problemerne på hovedet. Det er dog ikke socialdemokratiet, der har bedt om en redegørelsesdebat her i folketinget. Det er justitsministeren, der har givet en redegørelse til folketinget. Det er justitsministeren, der dermed har bedt om at få en debat i folketinget om flygtningespørgsmålet. Men justitsministeren vil altså ikke fortælle, hvad der egentlig er den dybere mening bag denne redegørelse og den debat, vi har haft her i dag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg har givet en redegørelse. I den meddeles, at der er problemer knyttet til den nuværende lov, der kunne begrunde en ændring af loven. Jeg har erklæret mig parat til at formulere dette. Men jeg ønskede først at høre, hvad folketinget sagde, for der er jo ingen grund til at spille tiden med et lovforslag, der er flertal imod. Der er heller ingen grund til at spille tiden med et lovforslag, hvis vor forligspartner socialdemokratiet på forhånd siger, at det ikke vil være med til noget som helst. Det er jo det svar, vi har fået fra socialdemokratiet i dag. Man vil ikke være med til noget som helst. Det har vi taget til efterretning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af den sidste diskussion, får man næsten lyst til at citere hosebåndsortens inskription: »Honi soit qui mal y pense« – skam få den, der tænker ondt om det.

Der må dog have været en eller anden mening, da ministeren stemte for § 20 i den gældende lov om udlændinge. Det er den paragraf, hvor der står, at hvis man får massetilstrømning, så henvender man sig til De Forenede Nationer og beder højkommissæren om at være behjælpelig. Nu må ministeren ikke lade os få det indtryk, at der slet ingen mening er bag ved den bestemmelse, og at den er helt ubrugelig. Jeg tror ikke, den er ubrugelig. Jeg vidste, dengang jeg stemte for den, at det var muligt at få hjælp. Jeg må måske i dag have lov til at underbygge dette med at henvise til Amerika, der i sammenligning med Danmark modtager mange flygtninge. I 1982 havde de én flygtning pr. 231 indbyggere, mens Danmark havde én flygtning pr. 1.275 indbyggere eller sådan noget. Hovedparten af de flygtninge, der kom til Amerika, var kommet gennem et andet land. Det var bl.a. det, vi byggede på, da vi stemte for § 20. Jeg kan aldeles ikke se, at ministeren har sandsynliggjort, at der ikke er noget værn eller noget redskab til at bringe os ud af en virkelig alvorlig situation.

Der er også grund til at sige, at der er vel ingen, der kan regne med, at fordi krigen mellem Irak og Iran nu har varet over 4 år, så bliver den ved i det uendelige. Det er jo baggrunden for, at vi modtager så mange flygtninge fra Iran.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m.v. (Sager om ægteskab eller forældremyndighed).

(Fremsat 10/10 84).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven m.v.

(Fremsat 10/10 84).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Torben Lund (S):

Jeg vil gerne starte med at takke justitsministeren for, at lovforslagene om styrkelse af børns retsstilling bliver fremsat så tidligt i denne folketingsssamling. De er jo en opfølgning af et beslutningsforslag fra foråret 1984, nr. B 110, om fælles forældremyndighed for papirløst samlevende forældre og i tilfælde af separation og skilsmisse.

Men jeg må nok sige, at jeg er noget forbløffet over justitsministerens fremsættelsestale, som mildest talt virker noget sur og fornærmet. Hvad mener justitsministeren med, at der ikke fandt nogen særlig debat sted om rimeligheden af hvert af de elementer, der nu indgår i de to lovforslag? Efter min mening er det en utrolig nedvurdering af folketinget, hvor et flertal blot har haft en anden mening end justitsministeren.

Justitsministeren siger videre, at vi griber ind i det familiemønster, som vort samfund bygger på. Det er jeg meget uenig i. Tværtimod mener jeg, at justitsministeren med sin holdning er ude af trit med samfundsudviklingen. Der er jo sket en kolossal ændring i måden at leve sammen på, også for forældre. Mange foretrækker at leve sammen papirløst, og så er det efter min opfattelse en formynderisk lovgivning, som vil nægte et sådant forældrepar at aftale et fælles forældreansvar.

Der er jo ingen, der med forslaget her påtvinges en fælles forældremyndighed, hverken når det drejer sig om papirløst samlevende forældre eller i tilfælde af separation eller skilsmisse. Jeg synes, det er meget vigtigt hele tiden at holde sig for øje, at med forslaget her kræves der, at forældrene er enige om, at de skal have fælles forældremyndighed, og så er der tilmed tilknyttet det hensyn til barnet, at aftalen skal godkendes af myndighederne.

Justitsministeren siger videre, at fælles forældremyndighed måske kan lette overgangen for forældre, der bliver separeret eller skilt, mens det omvendt i forhold til børnene kan føre til øget utryghed om, hvor de hører til. Jeg synes ikke, man kan skille hensynet til forældrene og hensynet til børnene ad på den måde. Hvis det i nogle tilfælde virkelig lykkes gennem reglerne om fælles forældre-

myndighed at lette overgangen for forældrene i den svære situation, en separation og skilsmisse er, så er jeg også overbevist om, at det vil være til gavn for børnene. Jo dybere sårene i skilsmisssituationen er for forældrene, jo vanskeligere bliver det naturligvis også for børnene. Derfor finder jeg ikke, at justitsministerens indvendinger i fremsættelsestalen er relevante og rimelige.

Med hensyn til en øget samværsret forstår jeg justitsministeren sådan efter bemærkningerne, at justitsministeren ikke mener, at der er grundlag for at ændre på reglerne, og at der heller ikke er noget grundlag for at ændre på praksis i justitsministeriet. Jeg forstår også på justitsministeren, at det nu skulle være sædvanlig praksis med samværsret hver anden eller hver tredje weekend, og at man i øvrigt tager individuelle hensyn, når man fastsætter samværsretten. Det må vi naturligvis have afklaret under udvalgsarbejdet. Jeg vil stadig væk stille mig tvivlende over for, om den praksis, man tilsyneladende har udviklet i justitsministeriet, nu også er rimelig og tilstrækkeligt individuel.

Derudover siger justitsministeren, at der ikke er behov for at gennemføre ændringer i de rådgivningstilbud, man kan give forældrene, dels rådgivning efter bistandsloven, dels rådgivning igennem de amtskommunale rådgivningscentre. Jeg tror ikke, at rådgivningsbehovet er dækket ved de eksisterende ordninger, og vi vil under udvalgsarbejdet søge at finde frem til nogle løsninger, hvor vi kan sikre en bedre familiemæssig rådgivning i skilsmisse- og separationssituationen.

Til gengæld har jeg umiddelbart sympati for justitsministerens formulering, når det drejer sig om at indhente større børns mening i forbindelse med forældremyndigheds- og samværsretssager. Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi ikke bringer barnet i en situation, hvor det skal vælge mellem sin far og mor, og jeg synes, det lyder fornuftigt, at man omformulerer bestemmelsen, sådan at det primære er, at der foregår en samtale med barnet, en samtale, hvor man kan søge at danne sig et indtryk af barnets holdning til den foreliggende situation, i stedet for at barnet absolut skal afæskes en udtrykkelig mening. Det er nok en urimeligt belastende situation at sætte et barn i.

Til sidst skal jeg blot stille justitsministeren et spørgsmål. Det drejer sig om de foræl-

[Torben Lund]

dre, der er eller bliver separeret eller skilt inden lovens ikrafttræden. Vil de med den formulering, lovforslaget her har fået, efter lovens ikrafttræden få en mulighed for at aftale fælles forældremyndighed for de fælles børn?

På samme måde vil jeg godt spørge, om papirløst samlevende forældre efter loven ubetinget kan aftale fælles forældremyndighed, uanset hvornår samlivet er indledt.

Per Stig Møller (KF):

I overensstemmelse med folketingsbeslutningen af 24. maj 1984 vedrørende børns retsstilling har justitsministeren loyalt fremsat lovforslagene her. Selv stemte justitsministeren som bekendt ligesom bl.a. den konservative gruppe imod beslutningsforslaget. Personlig fremhævede jeg som ordfører ved anden behandling, at Uppsalaundersøgelserne vedrørende virkningerne af den 8 år gamle svenske lov på området ikke var afsluttet, og at man rimeligvis burde afvente disse. Fru Ebba Strange lovede mig ved den lejlighed at være parat til at forkaste et lovforslag, hvis det skulle vise sig, at resultatet af de svenske undersøgelser var negativt, hvad intet indtil da efter hendes opfattelse tydede på at det ville være – folketingets forhandlinger 1983–84, 2. samling, sp. 6995. Da folketinget imidlertid pålagde justitsministeren straks i det nye folketingsår at fremsætte et lovforslag, står vi endnu uden afslutningen på de omtalte undersøgelser. Jeg vil anmode om, at det udvalgsarbejde, der nu skal i gang, ikke hastes igennem, så vi heller ikke denne gang når at se resultaterne af undersøgelsen.

Over for dette lovforslag har vi i den konservative gruppe de samme betænkeligheder, som jeg allerede har givet udtryk for under første- og andenbehandlingen af beslutningsforslaget, og jeg skal derfor, hvad disse angår, henvise til folketingets forhandlinger 1983–84, 2. samling, sp. 5390–5392 samt sp. 6990–6991.

I forbindelse med nærværende lovforslag noterer vi, at justitsministeren i sine bemærkninger til L 23 vedrørende den væsentlige familiemæssige rådgivning og vejledning, som hr. Torben Lund netop har været inde på, bemærker, at mulighederne allerede i dag er gode, og at han i det omfang der måtte opstå problemer, sammen med socialministe-

riet vil søge at finde en løsning herpå. Vi er enige i, at området er vigtigt, men ikke hensigtsmæssigt reguleres i myndighedsloven eller i retsplejeloven.

Lovforslagene har til hensigt at forbedre og ikke at forværre forholdene for børnene, men vi frygter som tidligere nævnt, at dette alligevel i nogen grad kan blive tilfældet igennem den såkaldte anden skilsmisse, ifald parterne til syvende og sidst må gribe til at få den fælles forældremyndighed ophævet. Derfor finder vi det også rigtigt, at den nu foreslåede samtale med børn over 12 år kan undlades, hvis, som der står, den må antages at være unødvendig eller til skade for barnet.

Eftersom lovforslagene sandsynligvis har følgevirkninger på andre lovområder, således som vi tidligere har påpeget, finder vi det også bedst, at loven, ifald den vedtages, først træder i kraft den 1. januar 1986, således at vi får mulighed for at tillempe de nabolove, som måtte være at tillempe.

I det videre udvalgsarbejde vil vi som hidtil først og fremmest lægge vægt på barnets tarv samt på at blande staten så meget som muligt uden om, hvorledes voksne mennesker ønsker at ordne deres indbyrdes forhold. De voksnes selvforvaltning må blot under ingen omstændigheder være til skade for børnene. Den frihed til selv at træffe aftale om forældremyndigheden, der her foreslås, må således ikke udfoldes på bekostning af de værgeløse eller den svagere part. Derfor tilslutter vi os justitsministerens bemærkninger i fremsættelsestalen om, at reglerne må udformes således, at barnet ikke bliver kasterbold mellem forældrene, og om, at der også er et hensyn at tage til den ugifte mor i disse sager. Hendes vanskeligere stilling efter samlivets ophør og med en fælles forældremyndighed har jeg allerede påpeget under førstebehandlingen af beslutningsforslaget, hvor jeg stillede følgende spørgsmål: hvilke økonomiske repræsalier eller handler kan der ventes at indgå i forældrenes magtspil? – folketingets forhandlinger 1983–84, 2. samling, spalte 5391. Spørgsmålet bør også mane til eftertanke, når vi går ind til udvalgsarbejdet. Det er godt nok, at fædre får en ligestilling, men det er ikke godt, hvis det medfører to skilsmisser og større utryghed for børnene. Begge dele må overvejes og afvejes i det fortsatte udvalgsarbejde.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ingen kan vel bebrejde venstre, at vi har det samme standpunkt i denne sag som for et halvt år siden, da vi drøftede disse ting her i tinget. Jeg skal derfor indledningsvis henvise til mit indlæg, da beslutningsforslaget var til første behandling.

Venstre deler ministerens bekymring. Vi har endnu ikke haft en indgående debat, og vi vil fortsat tage anstand på lovforslagets elementer, men vi vil dog samtidig godt takke ministeren for, når vi nu ikke kan komme uden om denne lovgivning, at lovforslaget er kommet så tidligt i samlingen, at der kan blive tid til en indgående principiel debat om holdninger og en grundig drøftelse af de enkelte bestemmelser og deres konsekvenser. Jeg går ud fra, at de oprindelige forslagsstillere er indstillet på en sådan grundig debat. Det er et ømtåligt og meget følelsesladet område, folketinget her betræder, og der er al mulig grund til, at så mange synspunkter og så mange erfaringer som muligt høres.

Venstre kan tilslutte sig ministerens bemærkninger om, at forældre, der ønsker en fælles forældremyndighed også efter skilsmisse, efter at de flytter fra hinanden, bør gifte sig, ikke fordi vi er særlig snerpede, men fordi vi ikke finder det rimeligt, at par, der først beslutter, at de netop ikke vil gifte sig, bagefter skal kunne blæse og have mel i munden på én gang. Hvis ikke man vil tage de forpligtelser, f.eks. de skattemæssige konsekvenser, som ægteskabet indebærer, skal man heller ikke bagefter komme rendende og forlange alle rettighederne. Det ville være at stille ægtefolk dårligere, at diskriminere ægteskabet. Man kan da også se af lovforslagets bemærkninger, at ægtekabsudvalget og børnekommissionen er nået til forskellige indstillinger på dette punkt, og at høringssvarene er mildest talt varierede.

I den forbindelse vil jeg godt spørge: Hvis nu dette lovforslag bliver vedtaget, hvad er det så egentlig, vi siger ja til? Hvad er det, vi binder os til, hvis vi vedtager dette lovforslag? Jeg kan se af ikrafttrædelsesbestemmelsen og bemærkningerne dertil, at man skal bruge lang tid til følgelovgivningen. Men hvad er det for en følgelovgivning, der senere skal gennemføres? Det havde været rart at vide lidt om det allerede nu, så vi ikke lovgiver med bind for øjnene. Hvilken indflydelse

kan loven f.eks. få på den ikke særlig gennemsigtige sociale lovgivning?

Under folketingets forhandling om børns retsstilling i 1983 udtalte hr. Erik B. Smith, at socialdemokratiet kan støtte alle initiativer på det familieretlige område, som sikrer, at børn får en bedre retsstilling. Men er vi nu sikre på, at dette lovforslag giver børn en bedre retsstilling? Er det f.eks. en fordel for børnene, at de nu altid skal medvirke i retssagerne ved samtale? Godt, at det i hvert fald ikke er blevet til, at børnene skal tvinges til at vælge mellem far og mor. Er det en fordel for børn, at enlige mødre, der opdrager deres børn, i det daglige skal gå og være nervøse for, at der kommer en bedrestillet far og forlanger børnene? En far, der måske er bedre stillet, fordi han lod moderen forsørge sig, da han fik en uddannelse, hvorefter han strøg med en anden pige, en hverdagsituation, som er om ikke generel, så i hvert fald velkendt. Vil det ikke være en belastning i opdragelsen, og er det ikke en forringelse af den enlige mors retsstilling? Det er en befolkningsgruppe, som socialdemokratiet jo plejer at tale så meget om.

Man kan spørge: er det ikke ligestilling, at faderen nu også får samme muligheder som moderen? Jo, hvis forældrene har været gift og har været fælles om slæbet. Jeg har da også fuld forståelse for, at gifte fædre efter et ægteskab gerne vil bevare forældremyndigheden, men det åbner for mig en mulighed for ulighed netop for de enlige svage mødre.

Det er vanskeligt at skulle lovgive og dele sol og vind lige mellem forældrene og samtidig tjene barnets tarv. Jeg håber derfor også, at befolkningen vil deltage i debatten, at pressen vil gøre lidt for, at vi får en alsidig debat. Det er ganske vist ikke sensationer til en avisforside, men det er jo et forslag, der mere eller mindre kommer til at berøre os alle. Derfor kan venstre naturligvis love et seriøst udvalgsarbejde, hvor vi håber, at vi får mulighed for at endevende alle problemerne.

Alice Faber (SF):

Da vores ordfører på området, fru Ebba Strange, ikke er til stede, skal jeg gøre nogle få bemærkninger til lovforslaget.

Så vidt vi kan se, følger lovforslaget meget tæt folketingsbeslutningen, og det er vi meget

[Alice Faber]

tilfredse med. Vi er naturligvis interesserede i en grundig udvalgsbehandling, for det er jo noget meget nyt, der skal indføres her, som fru Birthe Rønn Hornbech var inde på. Vi har da også nogle problemer i forhold til nogle af paragrafferne.

Vi er lidt usikre på den foreslåede § 13 i myndighedsloven med hensyn til overførelsen af forældremyndighed til andre. Forældremyndigheden er jo ikke sådan noget, man jonglerer med, så vi vil godt have kigget lidt nærmere på den paragraf under udvalgsarbejdet.

Vi synes, formuleringen i § 14 er for svag. Hvis en ugift mor ikke ønsker fælles forældremyndighed, så er der sikkert en grund til det, så vi vil godt have kigget lidt nærmere på § 14 også.

I § 23 havde vi hellere set, at der i stedet for talen om forældrenes ret til samvær var tale om, at det var noget, børnene havde ret til. Det er noget, som vi gerne vil have kigget på i udvalget.

Det er meget befriende at se et lovforslag, som har moderniseret sproget. Specielt er jeg meget glad for, at det gammeldags begreb, der hed børnenes tarv, er gået ud. Jeg synes, det er dejligt at se et lovforslag, der tager udgangspunkt i barnets situation.

Når det drejer sig om det, som lovforslaget undlader at tage stilling til, og som var med i beslutningsforslaget, synes jeg straks, det er meget værre. Jeg er meget ked af, at justitsministeren på den måde kommer uden om hele rådgivningssituationen. Som nogle af de andre ordførere har været inde på, er disse situationer meget vanskelige for forældrene og børnene, og mange af de børn, som vi har store problemer med senere, både i skolerne og andre steder, er børn, hvis vanskeligheder er startet med forældrenes problemer i forbindelse med en skilsmisssituation – naturligvis også, fordi skilsmisssituationen ikke er afklaret. Derfor synes jeg, der kommer til at ske noget uheldigt, hvis ministeren overlader det til børnerådgivningssentrene og eventuelt social- og sundhedsforvaltningerne at rådgive forældre i denne situation. Børnerådgivningssentrene har nok at gøre med at gå rundt og rådgive social- og sundhedsforvaltningerne i amterne. Den smule tid, de har til behandling og rådgivning ved siden af – med den bemanning, de har – vil overhovedet ikke slå til i dette til-

fælde. Jeg havde meget hellere set, at man havde taget fat i selve mæglingssituationen, som jo mange gange er en parodi. Hvis man havde taget fat dér og havde prøvet at give en rådgivning – fra nogle medarbejdere med en psykologisk-social indsigt ud over juristerne – så kunne man have taget fat i nogle af de konflikter, som vil komme. Man kunne have talt med forældrene om, at på et eller andet tidspunkt bliver den ene af forældrene jaloux, nemlig hvis den anden gifter sig igen. Det er noget, som kommer som et chok for de fleste forældre, som har sagt: vi er så enige, og vi er fuldstændig følelsesmæssigt færdige med hinanden. Men det sker gang på gang, at de situationer opstår. Børnene sidder tilbage og kan ikke forstå, hvorfor forældrene lige pludselig skændes – efter alle de år. Her hænder det, at børnene bliver kastebold, fordi forældrene har en masse uløste konflikter i forhold til hinanden, som gør, at de modarbejder hinanden, når der skal være samkvem.

Jeg ville meget gerne, hvis vi i udvalgsarbejdet kunne nå frem til, at statsamterne fik nogle rådgivningskontorer, som hver eneste skilsmisse skulle igennem, eller som man kunne henvende sig til, og hvor man også kunne henvende sig igen, hvis problemerne opstod op til flere år efter skilsmissen.

Estrup (RV):

Debatten om fælles forældremyndighed, om børns ret til at have to forældre, har løbet længe. Vi har i flere omgange haft forslag til behandling her i salen, og følelserne både hos tilhængere og modstandere har været stærke. Nu, da vi står ved afslutningen med et færdigt udarbejdet forslag fra justitsministeren foran os, kan man som tilhænger være fristet til at udbryde et: endelig! Retstilstanden i Danmark kommer hermed på linje med, hvad der gennem flere år har været gældende i de øvrige nordiske lande. Vi har ikke været foregangsland på dette område.

Man kan håbe på, at den lange debatperiode har været nyttig. Spørgsmålet om børns retsstilling fortjener megen omtanke, og den lovgivning, vi gennemfører på området, bør være i overensstemmelse med den holdning, som findes i befolkningen. Jeg synes, der har været tegn på, at de gentagne debatter her i folketinget har bøjet synspunkterne mod hin-

[Estrup]

anden, at vi har nærmet os et regelsæt, der burde kunne samles bred enighed om. Derfor foruroliger det mig, når justitsministeren i sin fremsættelsestale fortsat finder det nødvendigt at give udtryk for sine betænkeligheder. Jeg håber, at den debat og det udvalgsarbejde, som nu forestår, kan fjerne også den sidste rest af ministerens forbehold.

Lad mig straks tilføje, at jeg respekterer den loyalitet, hvormed justitsministeren har efterlevet folketingsbeslutningen fra maj måned i år. Det gælder den hurtige fremsættelse her i efterårssamlingen, og det gælder, så vidt jeg umiddelbart kan vurdere, også indholdet. Lovforslagene følger i det store og hele det udkast, som var indeholdt i betænkningen om forældremyndighed og samværsret – et udkast, der direkte blev lagt til grund for punkt 1 i forslaget til folketingsbeslutning.

Jeg er måske nok lidt mere i tvivl om, hvorvidt det er lykkedes justitsministeren at udmønte de tanker, som lå i beslutningsforslagets øvrige to punkter vedrørende praksis for samværsretten og vedrørende rådgivning og vejledning for forældre og børn, hvor der opstår uenighed om forældremyndighed og samværsret. En del af disse ting er detaljer og kan med fordel belyses under udvalgsarbejdet, men der er dog allerede nu nogle spørgsmål og tvivlspunkter, som det forekommer mig rimeligt at rejse her ved første behandling.

I beslutningsforslaget fra maj står der i sidste halvdel af punkt 2:

»Der skal skabes hjemmel til, at forældremyndigheden, når dette må anses for bedst for barnet, kan overføres til den anden af forældrene, såfremt indehaveren af forældremyndigheden vedholdende modarbejder en rimelig samværsret.«

Jeg har svært ved at se ud fra udformningen af forslaget i myndighedslovens § 17 og bemærkningerne hertil, om en sådan hjemmel rent faktisk hermed er tilvejebragt. Justitsministeren anfører i bemærkningerne, at modarbejdelse af samværsretten efter hans mening ikke specielt bør fremhæves, og at ordet »påkrævet« i forbindelse med at tilgode, hvad der er bedst for barnet, ikke specielt bør udelades i dette tilfælde. Jeg synes, der er grund til at minde om, at modarbejdelse af samværsretten er af helt principiel betydning. Det er faktisk herigennem, man

effektivt kan forhindre, at et barn beholder retten til to forældre. Hensynet til barnets interesser vejer altså tungt her, også meget tungere end en række andre årsager til krav om ændring af forældremyndigheden. Men mit spørgsmål er altså først og fremmest: er der eller er der ikke en hjemmel som omtalt i beslutningsforslaget?

Mit andet spørgsmål er i direkte forlængelse heraf. Det vedrører forslaget til myndighedslovens § 24 og specielt stk. 2 om adgangen for statsamtet til at afslå, ændre eller ophæve samværsret. Her er der, sidestillet med det kriterium, vi alle er enige om at lægge vægt på, nemlig hvad der er bedst for barnet, anført et andet og meget diffust kriterium, formuleret som »andre vægtige grunde«. I bemærkningerne nævnes, at det har været overvejet at udelade denne mulighed for at fjerne samværsretten, men at man er vejet tilbage for det, fordi »det kan være vanskeligt at begrunde en ophævelse i hensynet til barnet«. Mit spørgsmål til justitsministeren er derfor, om han ikke derved lægger op til, at stridigheder om samværsrettens udøvelse bliver til en sanktion mod børnene i form af, at de mister kontakten til den ene af forældrene. Er der i disse tilfælde overhovedet andre hensyn, som bør tages, end hvad der er det bedste for børnene?

Endelig vil jeg gerne som det tredje punkt nævne en betænkelighed ved den udformning, som justitsministeren har givet myndighedslovens § 26 og den heri indeholdte adgang til at inddrage børn over 12 år i afgørelsen om forældremyndighed og samværsret. Bestemmelsen er i forslaget blevet udformet som et krav om, at der skal føres en samtale med barnet, men justitsministeren anfører udtrykkeligt i de almindelige bemærkninger til forslaget, at der ikke er indeholdt noget krav om, at barnet direkte skal spørges om sin mening. Jeg vil derfor gerne spørge justitsministeren, om han ikke finder, at det kan blive meget uklart, hvad en sådan samtale skal berøre, og hvordan den skal føres ud i livet. Skaber vi ikke hermed unødigt tvivl om, hvad der er lovgivers hensigt?

Jeg har bemærket, at ministeren forudsiger, at disse to love først kan træde i kraft pr. 1. januar 1986. Jeg er helt på det rene med, at den lovgivning, vi her arbejder med, kræver en række konsekvensændringer i anden lovgivning, men mere end et år til at gennemfø-

[Estrup]

re disse ændringer forekommer mig trods alt at være en meget lang periode. Vil ministeren ikke overveje endnu en gang, om processen kunne fremskyndes?

Der er altså nævnt en række yderligere spørgsmål, som må tages op under udvalgsarbejdet. På det radikale venstres vegne kan jeg love en aktiv medvirken til at få afklaret tvivlsspørgsmålene. Jeg håber samtidig på et konstruktivt samarbejde med ministeren. Det er et lovgivningsområde, som berører hverdagen for en meget stor del af befolkningen. Derfor er det i mere end sædvanlig grad vigtigt, at vi får en velgennemtænkt lovgivning.

Arentoft (FP):

Fremskridtspartiet stemte for folketingsbeslutning nr. B 110 den 24. maj, som gjorde, at justitsministeren skulle fremsætte disse lovforslag i denne samling, og jeg vil sige ligesom hr. Estrup, at det er meget loyalt af justitsministeren at fremsætte disse lovforslag på et så tidligt tidspunkt.

Jeg har bemærket, at der i ministerens fremsættelsestale bl.a. står, at vi må sikre os, at reglerne udformes på en sådan måde, at barnet ikke bliver kastebold mellem forældrene, og ligeledes, at der skal tages hensyn til den ugifte mor i disse sager, hun bør ikke udsættes for en bestandig frygt for, hvornår den måske mere velstillede far dukker op og kræver sig tillagt forældremyndigheden. Det er der flere andre ordførere der også har været inde på.

Der har også været talt om de rådgivningscentre, der skulle være til rådighed. Jeg mener ikke, at man skal begynde at oprette nye rådgivningscentre, socialrådgivningscentre osv.; der må være muligheder nok i de sociale udvalg, og hvad der ellers er af sociale institutioner rundt om i kommuner og amter.

Lovforslaget om ændring af myndighedsloven kunne man egentlig godt kalde lex Jon. Man kan se, at det i virkeligheden er en del af erfaringerne fra den sag, som går igen flere steder. Man får i § 8 klart defineret, hvem der er indehaver af forældremyndighed, og det synes jeg er godt.

I § 14 taler man om, at for ugifte forældre, der ikke har haft fælles forældremyndighed, kan retten overføre forældremyndigheden fra moderen til faderen alene, hvis ændringen er

bedst for barnet. Ved afgørelsen tages hensyn til faderens hidtidige forbindelse med barnet. Vi så jo netop i Jonsagen, hvor stor en forbindelse der var mellem faderen og drengen. Det skal sammenholdes med § 18, hvor der står: »Er der anlagt sag om forældremyndigheden, kan retten efter anmodning ved kendelse bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme.« Her så vi jo i Jonsagen, at mens sagen stod på her til sidst, var Jon hos nogle plejeforældre, altså hverken hos faderen eller moderen.

Det er ikke så let som ikke-jurist at være i retsudvalget, det må jeg indrømme. Der står i § 15, stk. 4: »Afgørelser efter stk. 1-3 træffes af statsamtet og kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.« I stk. 5 hedder det: »Statsamtets afgørelse kan inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, indbringes for retten under en sag mod den, statsamtet har tillagt forældremyndigheden.« Jeg var så naiv, at jeg troede, en administrativ myndighed også var en ret, men jeg blev belært om, at det er det altså ikke. Jeg synes, man skulle prøve at lave lovteksten lidt klarere og skrive sådan noget som, at afgørelsen efter stk. 1-3 træffes af statsamtet og kan i klagesager kun indbringes for domstolene. Så er det klart, og så kan enhver forstå det.

I § 19 taler man om, at man skal prøve at forhindre en af forældrene i at rejse ud af landet. Her kunne man måske overveje at inddrage passet i stedet for det, der er anført i § 19.

Der er mange ting at tage fat på i denne sag, bl.a. bestemmelsen i § 26 om et barn, der er fyldt 12 år. Det var jo netop det, Jon var, hvorfor mange sagde: hvorfor spørger man dog ikke ham? Det er også kommet med i lovteksten. Men jeg vil da indrømme, at det i mange tilfælde er at sætte et barn i en meget, meget vanskelig situation, hvis det, om jeg så må sige, skal vælge mellem sine forældre.

Jeg vil tilslutte mig det, som fru Alice Faber sagde, at det er godt, at der er kommet en fornyelse i teksten, f.eks. at »samkvemsret« ændres til »samværsret«, og at »barnets tarv« er blevet til »hvad der er bedst for barnet«. Hvad jeg synes er allerbedst, er, at betegnelsen »børn uden for ægteskab« og »ægtebørn« udgår af lovteksten. I stedet for sonderer man imellem børn, hvis forældre er gift

[Arentoft]

med hinanden, og børn, hvis forældre ikke er det. Man har jo også i daglig tale brugt udtrykket »ægte børn« og »uægte børn«, og det er i al fald ikke udtryk, som jeg synes er særlig heldige.

Hr. Estrup mente, at det var for sent at lade loven træde i kraft den 1. januar 1986. Her har jeg den modsatte opfattelse. Jeg tror nemlig, at der bliver meget at tale om, og det gælder om at få udformet disse lovforslag på den helt rigtige måde. Derfor mener jeg, det er rigtigt, at man dels tager sig god tid til at gennemarbejde dem og dels giver tid til, at de, om jeg så må sige, kan bundfælde sig, således at de kan træde i kraft den 1. januar 1986.

Lenger (VS):

Det er ikke ligefrem med den store gejst og sprudlende begejstring, ministeren har fremsat disse forslag. Tværtimod lægger han ikke skjul på, at han kun fremsætter dem af sur pligt. Men pligt eller ej, nu ligger de til behandling, det er vi glade for, og det vil vi gerne sige tak for.

VS var jo medforslagsstiller til det beslutningsforslag i sidste folketingsår, som var med til at sikre, at disse to lovforslag ligger her. Vi er i store træk tilfredse med den måde, ministeren har forvaltet sin opgave på. Der er skønhedspletter, dem vil jeg vende tilbage til, men først vil jeg gerne præcisere en enkelt ting i forbindelse med selve konstruktionen »fælles forældremyndighed«. Der er netop tale om »fælles forældremyndighed«. Så kan vi måske slippe for i fremtiden at se pressen kalde konstruktionen for »delt forældremyndighed«. Fælles forældremyndighed er tværtimod det modsatte af delt forældremyndighed.

Tilbage til præciseringerne. Der er to situationer, som vi er nødt til at holde adskilt. Den ene situation er den, at to forældre i al fordragelighed kan løse problemerne. For dem vil denne lovgivning være en klar fordel, for der vil være tale om en formalisering, en institutionalisering af den fordragelighed, som i forvejen hersker imellem dem. De vil begge kunne opnå en del af forældremyndigheden i kraft af den fælles forældremyndighed, og derfor vil der være tale om et fremskridt for dem.

Den anden situation er den situation, hvor der er krig på kniven. Der kan forslaget være neutralt, da det bygger på fuld frivillighed, men det kan også for den gruppe have en positiv virkning. Idet man kan udskyde et af de mest prækære problemer, nemlig en stillingtagen til placeringen af forældremyndigheden, kan man måske få en mere blød overgang. Hvis vi skelner imellem de to situationer, dels hvor der er fordragelighed, dels hvor der ikke er fordragelighed mellem forældrene, så vil lovgivningen i den ene situation være en fordel, i den anden situation enten neutral eller en fordel. Forslaget bygger helt igennem på frivillighed og på, at de gode viljer, som er til stede i mange situationer, skal have bedre mulighed for at slå igennem.

Jeg sagde, at der efter vores opfattelse er nogle skønhedsfejl, og dem vil jeg nu vende tilbage til.

Det var væsentligt for VS, at der skulle ske en forbedring af rådgivningsmulighederne med vedtagelsen af dette beslutningsforslag. Vi lagde også vægt på, at denne forbedring skulle ske uafhængigt af den afgørende myndighed. Det ignorerer ministeren efter vores opfattelse. Han taler i bemærkningerne til forslaget om ændringer i retsplejeloven om, at det har vi jo bistandskontorerne til. Det har vi sådan set også, og de er også i nogen grad uafhængige af den besluttende myndighed, men bistandskontorerne er jo slet ikke klædt på til denne opgave. Tværtimod er ministerens kolleger på skift i gang med at klæde bistandskontorerne af. Med det pres, der er på bistandskontorerne, med den øgede kontrolbyrde, med den dårlige normeringssituation, med de manglende muligheder for efteruddannelse og med det stigende antal klienter er det en illusion at tro, at bistandskontorerne skulle kunne løfte den opgave at øge rådgivningsaktiviteten i den situation, at forældre står og skal skilles, og i den situation, at der skal tages stilling til placeringen af forældremyndigheden eller eventuelt til at anvende den nye konstruktion fælles forældremyndighed. Regeringens holdning og regeringens passivitet betyder derfor, at der intet sker på dette område.

Jeg vil godt minde om – det skulle være unødvendigt – at beslutningsforslaget var en opfordring, ikke specielt til justitsministeren, men til regeringen og dermed også til socialministeren. Jeg ser, at socialministeren beæ-

[Lenger]

rer os med sin tilstedeværelse, og jeg vil gerne bede om at få oplyst, om det, som justitsministeren skriver i bemærkningerne til dette lovforslag, skal forstås sådan, at socialministeren ikke har tænkt sig at foretage sig noget.

Det var også vigtigt for VS, at vi ved denne lejlighed fik en forbedring af mulighederne for samvær. Vi præciserede dog, at samværsreglerne ikke måtte udformes alt for firkantet. Vi mener, man skal tage hensyn til, om forældrene bor tæt ved hinanden eller bor langt fra hinanden. Jeg mener, man skal tage hensyn til, at børnene ikke bare skal være alle de sure dage med arbejde og skole hos den ene og alle de gode dage med ferie og solskin og ispinde hos den anden. Vi mener også, man skal tage hensyn til børnenes udtrykte mening. Man kan både i dag og også efter det lovforslag, som er fremsat, slæbe børnene til samvær mod deres vilje, mens man ikke kan slæbe forældrene til samvær mod deres vilje. Men med disse modifikationer og et par stykker mere sagde vi faktisk, da beslutningsforslaget blev vedtaget, at vi ville have en forbedring af samværet, men at reglerne ikke skulle være for firkantede. Det er uklart, om en forbedring faktisk vil blive resultatet af disse lovforslag, for forbedringen er ikke med i selve lovtæksten, og i bemærkningerne står det meget uldent. Vi mener, det ville være umuligt at have det med i selve lovtæksten, men vi mener, at klarheden godt kunne være noget større i bemærkningerne til lovforslaget, og vi vil være meget opmærksomme på, om den del, der drejer sig om forbedring af samværet, faktisk i praksis vil blive ført ud i livet, når dette lovforslag engang træder i kraft.

I hovedtrækkene er vi tilfredse med ministerens lovforslag, og vi vil som nævnt give ministeren den rose, at vi er positivt overrasket over udformningen og positivt overrasket over hurtigheden i ministeriet. Da det er så sjældent, vi har lejlighed til at rose ministeren, vil vi udnytte denne lejlighed og gøre det godt og grundigt. Hvem ved, hvornår vi får en lignende chance igen? Mens det åbenbart ikke glæder ministeren, at vi kan give tilslutning til hans lovforslag og til principerne i det, så håber vi, at rosen for det hurtige arbejde kan hjælpe lidt på den, synes jeg, utrolig gnavne fremsættelse af disse lovforslag.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

I modsætning til den foregående taler kan jeg altså ikke komme med de store, begejstrede ord for disse lovforslag.

Kristeligt folkeparti betragter familien som samfundets grundvold, og vi mener, at med disse lovforslag rokker vi ved det fundament, som vort samfund er bygget op på. I hvert fald er det vort synspunkt – som deles af mange mennesker i vort land – at man skal bygge på ægteskabet. Man kan sige, at det giver mange problemer, og der er mange skilsmisser, der er mange vanskeligheder i dag, men i stedet for at gå bagvendt til problemet, som jeg mener man gør nu, kunne man se noget på årsagerne til den situation, vi har, om det ikke var bedre, at vi kom med en lovgivning, som styrkede ægteskabet, at vi så på skattelovgivningen og meget, meget andet. I det hele taget, at man sørgede for at få en bedre familiepolitik, sådan at forældrene ikke kom i de stressede situationer, som de ofte kommer i i dag. Vi kan godt sige, at mange problemer opstår, fordi man ikke har fornøden tid til at tale sammen. Der kunne være meget andet at se på dér.

Kristeligt folkeparti må altså vende sig imod, at man får en fælles forældremyndighed. Der er i dag talt så mange smukke ord om barnets tarv og barnets retsstilling, og hvor godt barnet skal have det. Men vil barnet få det bedre med en fælles forældremyndighed? Jeg tvivler meget, meget på det. Det er nogle af de problemer, som vi må tage op i udvalget og få grundigt belyst.

En anden ting er, at der har været mange problemer i forbindelse med skilsmisser, vel især for faderen. Mange fædre har følt, at det har været svært at få den samkvemsret, de egentlig burde have. Men der er jo så mange menneskelige problemer og tragedier i det, som vi vel ikke kan løse bare ved en lovgivning. Der skal meget, meget andet til. Jeg håber, at vi gennem vores udvalgsbehandling må få nogle af problemerne trukket frem, sådan at vi virkelig kan sige, at det, vi herinde gerne vil, er at sørge for, at barnet får så gode, trygge forhold som muligt. Jeg er bange for, at barnet ofte vil få det meget vanskeligere nu. Der er talt meget om, at det vil blive en kasterbold. Vi ved, at de fleste børn elsker deres far og mor lige højt, og det kan være meget vanskeligt at komme i den

[Inger Stilling Pedersen]

situation, hvor man ikke rigtig ved, hvor man hører til.

Kristeligt folkeparti vil altså meget henstille, at man går den omvendte vej og i stedet for ser på, hvordan vi kan styrke ægteskabet og styrke børnene i familien.

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Der er et par af ordførerne, der har været inde på spørgsmålet om konsekvenserne, om følgevirkningerne af det lovforslag, der nu er til første behandling her.

Der vil være nogle konsekvenser inden for sociallovgivningen, vil jeg godt gøre opmærksom på på nuværende tidspunkt. Der er f.eks. i bistandsloven regler om hjælpeforanstaltninger for børn, som netop knytter sig til forældremyndighedens indehaver. Hvis der er tale om, at forældremyndigheden skal udvides i forhold til nu, vil det nemt kunne blive til ugunst for den indsats, der skal ydes over for barnet.

Et andet problem, der vil opstå, drejer sig om den situation, hvor barnet bor på skift hos forældremyndighedens indehavere. Her er vi nødt til juridisk og lovgivningsmæssigt at tage stilling til: hvem skal betale for børnehaven, hvis indtægt skal lægges til grund? Hvis indtægt skal lægges til grund, når vi skal beregne børnetilskud og forhøjet børnetilskud, og hvem skal i det hele taget have det udbetalt?

Jeg synes godt, jeg allerede på nuværende tidspunkt – også fordi et par af ordførerne efterlyste det – vil gøre opmærksom på, at såfremt dette lovforslag vedtages, vil der i den sociale lovgivning være en række komplicerede problemer, der skal tages stilling til.

(Kort bemærkning).

Alice Faber (SF):

Det er til socialministeren. Hvis man forestillede sig, at forældrene skulle gå hen og få rådgivning hos socialvæsenet, hvem skal så betale det? Vil socialministeren fortælle noget om det? I det øjeblik man siger – som lovforslaget lægger op til – at det er det sociale udvalg eller socialforvaltningen, der skal overtage rådgivningen i forbindelse med fælles forældremyndighed, så kan man ikke, som man kan nu efter min opfattelse, gå hen og få rådgivning f.eks. i en mæglingsinstituti-

on, som jo skulle være en rådgivningsinstitution. Men hvis man går hen i socialforvaltningen, hvordan kommer økonomien så til at se ud?

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Inden for justitsministerens ressort er der en mæglingsinstitution, som jeg ikke her nærmere skal gøre rede for, men som fru Alice Faber også selv var inde på i sit første indlæg. Derudover er der jo mulighed for gennem de sociale myndigheder at modtage en rådgivning. Det, jeg nævnte i mine betragtninger her, var netop, at der inden for den sociale lovgivning, hvis dette forslag bliver vedtaget, vil være behov for at se på en lang række spørgsmål, herunder de problemer, der vil kunne opstå i forbindelse med muligheden for at aftale en fælles forældremyndighed.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak for alle de venlige bemærkninger, der er gjort om tidspunktet for fremsættelsen af lovforslaget – altså hurtigheden – og også indholdet, hvor der har været tilslutning fra dem, der ønskede lovforslaget fremsat, til de væsentlige dele af udformningen. Disse venlige bemærkninger vil jeg glæde mig over og lade gå videre til mine medarbejdere, der i denne sag har handlet med justitsministeriets sædvanlige hurtighed.

Hr. Lengers udtalelser var så rosende, at jeg blev fuldstændig rørt, men jeg kunne forstå på hr. Lengers bemærkninger, at det ikke var noget, jeg skulle udsættes for, hver gang vi traf hinanden her i folketinget. Men jeg er i hvert fald glad for, at man fandt det rigtigt, at forslaget er fremsat.

Dernæst vil jeg gerne sige til hr. Torben Lund, at det at være uenig ikke er det samme som at være fornærmet eller sur. Jeg er ikke spor fornærmet i forbindelse med lovforslagets fremsættelse og heller ikke sur. Men jeg er stadig væk uenig, og det ville også være mærkeligt, når vi tænker på diskussioner om den sag ved andre lejligheder, hvis jeg så pludselig skulle være begejstret. Det er jeg ikke. Jeg er meget tvivlende over for, om dette her er rigtigt, og navnlig, om det er rigtigt over for børnene, at vi gør det.

[Justitsministeren]

Men det, man selvfølgelig kunne spørge om i tilfælde af denne art, er: når et flertal – og det var jo et klart flertal – nu ønsker den lovgivning fremmet, ville det så ikke være rigtigt, at de selv fremsatte forslaget? Dertil kan man selvfølgelig sige, det ikke er så let at udforme et indviklet lovforslag som dette her, men jeg kan tilføje i den forbindelse, at dels ville justitsministeriet selvfølgelig stå til rådighed med al mulig hjælp, dels havde vi igennem landsdommer Danielsen og hans udmærkede udvalg en så god ramme gennem formuleringerne, at det vel ikke skulle have været helt umuligt at gøre det.

Men nu har flertallet foretrukket at gå den anden vej og gennem folketingets beslutning pålagt mig at fremsætte forslag, og det er så sket.

Jeg kan vist nøjes med nogle ganske få bemærkninger som svar på de konkrete spørgsmål, for selve hovedsagen er jo drøftet adskillige gange.

Hr. Torben Lund spurgte mig, hvordan det forholdt sig med fraseparerede og fraskilte, hvis skilsmissen og separationen havde fundet sted inden lovens ikrafttræden, og om personer, der har indledt deres samliv inden lovens ikrafttræden, kan træffe aftale, hvis loven vedtages, om en fælles forældremyndighed. Det kan de efter § 9, så det skulle der altså ikke være noget til hinder for.

Jeg blev af hr. Estrup stillet forskellige spørgsmål. Et af dem var, om der i lovforslagets § 17 er hjemmel til at overføre forældremyndigheden, hvis der sker en faktisk sabotage af samværsretten, og det spørgsmål kan jeg besvare med et ja. Der er en adgang til at overføre forældremyndigheden i sådanne tilfælde.

Hr. Estrup stillede endvidere et andet spørgsmål vedrørende forslagens § 24. Forholdet mellem forældrene kan jo være blevet så dårligt, at det ville være i strid med barnets tarv og barnets bedste at opretholde samværsretten. Det er altså i en sådan situation, at der kan blive tale om ikke at fastholde den eller søge den gennemført.

Hr. Estrup var også inde på bestemmelsen om at spørge barnet, som vi jo har givet en formulering, der er blevet støttet fra anden side, idet hr. Estrup spurgte, om der ikke var nogen tvivl om, hvordan bestemmelsen skulle forstås. Jo, det vil jeg ikke nægte der kan være. Det er selvfølgelig ikke nogen klar in-

struktion om, hvad der skal ske i de pågældende tilfælde, hvor samtalen finder sted med barnet. Men vi har klart villet undgå den situation, at et barn skulle stå og vælge og føle, at det var barnet, der traf afgørelsen imellem de to mennesker, det formentlig holder mest af i denne verden. Derfor har vi givet det denne formulering, og jeg tror egentlig ikke, vi kan finde nogen bedre. Det er i allerhøjeste grad et taktspørgsmål for dem, der skal udsørge og tale med barnet, at de ikke nærmer sig den situation, jeg omtalte, nemlig at barnet føler, det skal vælge imellem de to, og at de samtidig faktisk også søger at få noget at vide af barnet.

Men både dette og andre af de mere detaljerede bestemmelser, der blev nævnt, håber jeg at udvalget vil tage sig af. Hvad angår ikrafttrædelsesbestemmelsen, vil jeg bl.a. henvise til, hvad socialministeren sagde for et øjeblik siden vedrørende de lovændringer, der skal foretages, hvis dette vedtages. Der må i hvert fald gå et stykke tid, før loven gennemføres. Men jeg forstår, man er enig i, at det vil være naturligt, at udvalget taler om alt dette, så jeg skal ikke gå i enkeltheder med det.

Hr. Arentoft fremdrog Jonsagen, og jeg havde også ventet, at den var blevet nævnt her under debatten. Det viste sig i hvert fald, at det var rigtigt, at den tilbageholdenhed, som der ellers er med at give tredjeinstansbevillinger i forældremyndighedssager, ikke blev opretholdt her. Når der er tilbageholdenhed med at give tredjeinstansbevillinger, skyldes det først og fremmest, at jo længere det varer med at få afgjort sagen, jo værre er det i mange situationer for børnene. Derfor er det meget sjældent, der bliver tredjeinstansbevillinger i forældremyndighedssager, selv om jeg må sige, at jeg får mange henvendelser om det.

Men der blev jo altså givet det i Jonsagen, og det var jo også rigtigt, for den afgørelse, der blev truffet i højesteret, fastslog jo noget nyt i forhold til dels de tidligere afgørelser i byretten og landsretten, dels vel også i forhold til det, man regnede med var retstilstanden, indtil højesterets afgørelse kom i sagen. Den kan have betydning i forbindelse med de videre drøftelser, der skal finde sted her i folketinget, det benægter jeg slet ikke, men på den anden side er de formuleringer, der

[Justitsministeren]

er angivet her, i væsentlig grad udformet, inden vi fik afgørelsen i højesteret.

Med disse bemærkninger kan jeg selvfølgelig, når forslaget er fremsat efter den parlamentariske forpligtelse, der foreligger, også tilsige, at vi vil yde den bistand, der er ønske om fra retsudvalgets side i den videre behandling.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg vil gerne takke justitsministeren for de svar, jeg fik på en række konkrete spørgsmål. Specielt var det glædeligt at få at vide, at der efter justitsministerens mening faktisk er en hjemmel i de tilfælde, hvor samværsretten modarbejdes, for at flytte forældremyndigheden.

Men jeg synes stadig væk, der blev en uklarhed tilbage med hensyn til det andet spørgsmål, jeg rejste, vedrørende myndighedslovens § 24, i de tilfælde, hvor man kan sige, at samværsretten faktisk burde følges op med det spørgsmål, som jeg stillede her fra talerstolen, og som jeg skal citere:

»Er der i disse tilfælde overhovedet andre hensyn, som bør tages, end hvad der er det bedste for børnene?«

Sagen er, at der i den pågældende bestemmelse i lovgivningen er to sideordnede kriterier, hvoraf det andet kriterium er »andre vægtige grunde«. I justitsministerens svar blev der udtrykkeligt henvist til, hvad der er bedst for barnet. Behøver vi så det andet kriterium?

Ole Espersen (S):

Jeg vil også gerne sige tak for svaret til vores ordfører, som desværre ikke er i stand til at være til stede længere.

Når vi interesserer os en del for overgangsreglerne, skyldes det bl.a., at der er foreslået en ikrafttræden først i 1986; derfor bliver det selvfølgelig væsentligt, hvilke regler der skal gælde nu og i den kommende tid indtil ikrafttrædelsen. Jeg forstod på ministeren, at der i tilfælde, hvor forældre er blevet skilt måske for et par år siden og efter den nuværende lovgivning har måttet dele børnene, således at den ene af forældrene har fået dem alle eller nogle af dem, men således at der i hvert fald ikke er fælles forældremyndighed, nu efter § 9 er mulighed for, at de

får fælles forældremyndighed. Ministeren nikker som bekræftelse.

Når vi spørger, er det, fordi § 4, der jo er overgangsreglen, er affattet på en sådan måde, at man kunne få det modsatte indtryk, idet der står, »at er der før lovens ikrafttræden anlagt retssag om separation eller skilsmisse eller indgivet ansøgning om bevilling til separation eller skilsmisse, så anvendes den tidligere lovgivnings regler«, og den tidligere lovgivning indeholder ikke denne mulighed.

Men jeg forstår, det ligger fast, at også folk, der er skilt, i dag har mulighed for at bruge den nye lovgivnings regler, efter at loven er trådt i kraft.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, det har i hvert fald været hensigten, at der i sådanne tilfælde skal kunne træffes en aftale. Hvis der skulle være uklarhed med hensyn til formuleringen, må vi se nærmere på den.

Jeg vil også gerne over for hr. Estrup fremhæve, at det, der er det bedste for barnet, selvfølgelig er det afgørende; det må absolut stå i spidsen. Der kan være tilfælde, hvor samværsretten af den grund ikke kan opretholdes, fordi det går for meget ud over barnet. Men også hvad angår det punkt, kan vi jo se nærmere på formuleringen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 7:

Forslag til folketingsbeslutning om et pengepolitisk udvalg.